Vlaams Parlement

246 (2019-2020) – Nr. 1
ingediend op 18 maart 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn
uitgebracht door Katia Segers en Karl Vanlouwe

over het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid in Brussel en de brede Vlaamse rand

verzendcode: BRU

Samenstelling van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Els Ampe.

Vaste leden:
Allessia Claes, Inez De Coninck, Sofie Joosen, Annabel Tavernier, Karl Vanlouwe;
Jan Laeremans, Klaas Slootmans, Els Sterckx;
Bart Dochy, Peter Van Rompuy;
Els Ampe, Gwenny De Vroe;
Stijn Bex, An Moerenhout;
Katia Segers.

Plaatsvervangers:
Arnout Coel, Piet De Bruyn, Lorin Parys, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Filip Brusselmans, Carmen Ryheul, Suzy Wouters;
Karin Brouwers, Katrien Partyka;
Stephanie D'Hose, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Chris Steenwegen;
Ludwig Vandenhove.

INHOUD

1. Toelichting door Bart Somers, Vlaams minister van Inburgering 4
2. Gedachtewisseling 6
2.1. Khadija Zamouri (VGC-Raad) 6
2.2. Dominiek Lootens-Stael (VGC-Raad) 7
2.3. Els Rochette (VGC-Raad) 7
2.4. Annabel Tavernier 8
2.5. Katia Segers 9
2.6. Celia Groothedde 9
2.7. Jan Laeremans 10
2.8. Hannelore Goeman 10
2.9. Inez De Coninck 11
2.10. An Moerenhout 11
2.11. Gilles Verstraeten (VGC-Raad) 12
2.12. Fouad Ahidar (voorzitter VGC-Raad) 13
2.13. Juan Benjumea Moreno (VGC-Raad) 13
2.14. Antwoord van Vlaams minister Bart Somers 14
Gebruikte afkortingen 19

De Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn hield op 4 maart 2020 een gedachtewisseling met Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid in Brussel en de brede Vlaamse rand.

Net als in de vorige zittingsperiode wil de commissie voor alle beleidsdomeinen dieper in gaan op het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van Brussel en de brede Vlaamse rand. De bevolkingstoename in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de brede Vlaamse rand en de grootstedelijke uitdagingen die daaruit voortvloeien, hebben ongetwijfeld gevolgen voor elk beleidsdomein.

De commissie acht het daarom nuttig om de verschillende Vlaamse ministers bevoegd voor gemeenschapsbeleid afzonderlijk uit te nodigen voor een gedachtewisseling over de impact van hun beleid in Brussel, en de brede Vlaamse rand. Het gaat om de bevoegdheidsdomeinen Cultuur, Inburgering, Onderwijs en Sport, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Armoedebestrijding, Jeugd en Media.

De leden van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie werden op hun vraag uitgenodigd om deel te nemen aan deze gedachtewisselingen. Namen deel aan deze gedachtewisseling: Fouad Ahidar, voorzitter VGC-Raad, Els Rochette, Juan Benjumea Moreno, Khadija Zamouri, Gilles Verstraeten en Dominiek Lootens-Stael.

1. Toelichting door Bart Somers, Vlaams minister van Inburgering

Minister *Bart Somers* verwijst naar het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 en de beleidsnota's; hij zal nu enkel de hoofdlijnen in herinnering brengen. Het Vlaamse inburgeringsbeleid is ongeveer vijftien jaar oud. Het is gestart in 2004 onder toenmalig minister van Binnenlands Bestuur Marino Keulen. Het huidige Vlaamse regeerakkoord poneert sterke ambities dienaangaande omdat de Vlaamse Regering van oordeel is dat zowel het inburgeringsbeleid als het integratie- en samenlevingsbeleid in Vlaanderen een grote uitdaging blijft en dat er nog maatschappelijke winst te boeken valt. De Vlaamse Regering stoelt haar inburgeringsbeleid op vier pijlers, die de minister in enkele grote lijnen schetst.

Krijtlijnen

Vooreerst zal het inburgeringscontract dat de inburgeraar ondertekent voor het eerst een verklaring bevatten die de fundamenten van ons samenlevingsmodel, namelijk de rechten en de plichten stipuleert. Op de tweede plaats worden de huidige sporen, zijnde de maatschappelijke oriëntatie en de kennis van het Nederlands, gemoderniseerd. Het is de bedoeling te digitaliseren en meer maatwerk te bieden zodat de lessen efficiënter worden. De derde vernieuwing is dat de inburgeraars binnen de twee maanden met de VDAB in contact moeten komen. Ze moeten de kans hebben om op de arbeidsmarkt actief te worden en hebben een verantwoordelijkheid om bij te dragen tot de welvaart van de samenleving. Een vierde spoor is hen helpen bij het opbouwen van een netwerk. Het is de betrachting elke nieuwkomer in contact te brengen met iemand die deel uitmaakt van de Vlaamse samenleving. Uit wetenschappelijk onderzoek, onder meer van de KU Leuven, blijkt immers dat één kennis buiten de etnisch-culturele kring de kansen op de arbeidsmarkt en de huisvestingsmarkt verdubbelt. Tegelijk worden op die manier kennis en waardeoverdracht en inzicht in de maatschappij sneller en grondiger bijgebracht. In verschillende Vlaamse steden lopen daar al experimenten voor. Die worden zowel door de nieuwkomer als door de resident als een meerwaarde ervaren. Een vijfde wijziging is dat nieuwkomers geen inspannings- maar een resultaatsverbintenis aangaan. Ze zullen dus een examen afleggen over hun kennis van de maatschappij en van het Nederlands. Het zesde nieuwe element is

dat cursisten een bescheiden financiële bijdrage zullen betalen: 90 euro bij aanvang en 90 euro bij het examen. Vergelijkingen met Nederland gaan niet op: nieuwkomers betalen daar tot vele duizenden euro's aan private aanbieders. Voor wie dat bedrag zelfs te hoog is, zoekt de minister samen met enkele burgemeesters naar een goede oplossing. Dat een nieuwkomer bij een sociaal huis moet aankloppen voor het inschrijvingsgeld, dient de doelstelling niet. Het betalen is net bedoeld om de opleiding een zeker gewicht toe te kennen zodat het de inburgeraars duidelijk wordt dat er van hen een engagement verwacht wordt. Tot slot wordt, om emancipatorische redenen, van wie twee jaar na het inburgeringstraject van een uitkering leeft en niet gewerkt heeft noch een half jaar een opleiding gevolgd heeft, een betere kennis van het Nederlands gevraagd. Dat geeft meer kans op zelfontwikkeling en aansluiting bij de samenleving. De lokale besturen zijn hierin een heel belangrijke partner.

De minister haalt kort aan dat ook een samenlevingsspoor gevolgd zal worden met als voornaamste ambitie minder naast en meer met elkaar te leven. In de agentschappen in Vlaanderen wordt daarvoor meer capaciteit vrijgemaakt. In het Vlaamse regeerakkoord wordt in dit verband School in Zicht vernoemd, waarbij middenklassegezinnen overtuigd worden om hun kinderen toch naar de wijkschool te sturen. Een andere optie is om zoals in Leuven gebeurt, leraren in opleiding te vragen om gedurende één jaar een leerling secundair onderwijs uit een kansarme omgeving huistaakbegeleiding te geven. Dat zorgt ervoor dat de studenten beter de hindernissen begrijpen die kinderen ondervinden en geeft de begeleide leerling extra kansen. De vorige minister van Jeugd, Sven Gatz, heeft inspanningen gedaan om jongeren met een migratieachtergrond in het klassieke jeugdwerk te krijgen. Dat heeft succes. Zo hebben zich in Mechelen op één jaar tijd meer dan negentig kinderen met migratieroots aangesloten bij Scouts en Chiro.

Het uitgangspunt van het samenlevingsbeleid is uiteraard dat Vlaanderen steeds diverser wordt: 37 procent van de nul- tot vijfjarigen in het Vlaamse Gewest heeft migratieroots. Het percentage personen met een buitenlandse achtergrond, zowel inwoners van de Europese Unie als andere, zowel van de eerste als van de tweede generatie, bedraagt in Vlaanderen gemiddeld 21 procent. In Antwerpen is dat bijna de helft, in Genk meer dan de helft. Dat geeft een beeld van een groeiende diversiteit en het inzicht dat ook die diversiteit in Vlaanderen divers is.

In Brussel is 71,9 procent van buitenlandse herkomst, na Dubai is het de meest diverse stad ter wereld. Het Vlaamse inburgeringsbeleid moet rekening houden met de realiteit van de stad, maar ook met het feit dat ze daar niet de enige overheid is die actief is. Ook in Brussel komt er een verplicht inburgeringstraject, normaal op 1 januari 2020. Elk van de twee gemeenschappen engageert zich voor vierduizend trajecten. Vlaanderen is er klaar voor en heeft de middelen ervoor klaar liggen. In een constructief gesprek heeft Brussels minister Alain Maron, verzekerd dat ook de andere gemeenschap de ambitie van de verplichte inburgering behoudt, maar dat de gemeenten er niet klaar voor zijn. Ook in Vlaanderen heeft het enkele jaren gevergd om het systeem van opvolging en registratie op poten te zetten. De minister heeft dat namens de Vlaamse Regering betreurd en aangedrongen op een snelle realisatie. Brussels minister Alain Maron heeft beloofd te trachten het zo snel mogelijk rond te krijgen. De stuurgroep zal samenkomen op het einde van deze maand, op 30 maart, met hopelijk meer concrete informatie.

Brussel

In Brussel moeten nieuwkomers kiezen tussen een Vlaams of een Franstalig inburgeringstraject. De gemeenten zullen daarover informatie verstrekken. Het is dus belangrijk dat Vlaanderen een sterke wervingsstrategie ontwikkelt, met als sleutelargument dat Nederlands een hefboom is om werk te vinden. Partners zijn Actiris en VDAB omdat Brusselaars ook in de rand rond Brussel arbeidskansen vinden en

heel wat bedrijven op zoek zijn naar werknemers. Om een negatieve concurrentiepositie te vermijden, heeft de regering beslist het Vlaamse inburgeringstraject niet als enige betalend te maken. Zowel de cursus als het examen blijven dus gratis voor Brusselaars. Eigenlijk doet de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel wat de lokale besturen in Vlaanderen voor inburgering doen, namelijk de regisseur zijn. Zo zal ze de buddywerking uitbouwen. Het Brusselse Huis van het Nederlands neemt een specifieke plaats in: het zet immers niet alleen in op Nederlands voor nieuwkomers, maar ook algemeen op Nederlands in Brussel. Kortom, aan de structuren verandert er niets, alleen wordt een en ander gemoderniseerd en geactiveerd.

De Vlaamse Rand

In de Rand is er een specifieke diversiteitsdruk, maar ook in andere delen van Vlaanderen is er een uitwaaierende diversiteit. Lokale besturen, in goede samenwerking met de VDAB en het Agentschap Integratie en Inburgering, moeten extra inspanningen leveren om van zowel het inburgerings- als het samenlevingsluik een succes te maken. De Vlaamse Regering heeft 41 procent van haar vrije beleidsruimte rechtstreeks doorgestort aan de lokale besturen. Steden en gemeenten krijgen deze zes jaar 20 miljard euro, de vorige zes jaar was dat 15 miljard euro; dat is een stijging met 33 procent. Geen enkel onderdeel van de Vlaamse begroting kent een grotere stijging. De reden is dat de Vlaamse Regering gelooft dat de lokale besturen met die middelen goede dingen zullen doen.

Het Agentschap Integratie en Inburgering telt een zestigtal werknemers die als taak hebben gemeentebesturen te ondersteunen bij de lokale samenlevingstrajecten. Daar is verbetering mogelijk: een betere aansturing, uniformere projecten. De lokale integratiecellen van steden en gemeenten zijn soms accurater en sterker dan het agentschap. Daarmee doet hij geen afbreuk aan de kwaliteiten, de werklust of het enthousiasme van die ambtenaren, het heeft te maken met duidelijke keuzes van de te implementeren trajecten. Zo de Vlaamse Gemeenschapscommissie dat wil, zal het agentschap haar dezelfde ondersteuning bieden.

2. Gedachtewisseling

2.1. Khadija Zamouri (VGC-Raad)

Khadija Zamouri vraagt of de parlementsleden voor meer informatie terechtkunnen bij het kabinet. Ze roept voorts iedereen op om in het zoeken naar oplossingen elkaar te vinden. Wat is inburgering immers meer dan elkaar de hand reiken? Net als bij het slaan van een brug, moet er van twee kanten gebouwd worden zodat de twee delen elkaar ontmoeten in het midden. Verplichte inburgering is iets waar Open Vld altijd voor gepleit heeft. Als haar ouders daartoe in de jaren zestig verplicht waren geweest, dan hadden de spreekster en de andere kinderen uit het gezin niet alles zelf via omwegen moeten ontdekken. Brussel is een aankomststad, later gaan heel wat nieuwkomers naar Vlaanderen en Wallonië. Ze zijn welkom, de Nederlandstalige trajecten zijn gegeerd.

Het is goed dat inburgering betalend wordt, dat genereert respect ervoor. In Brussel is het beter te wachten tot de Franstalige trajecten ook betalend zijn anders is de concurrentie te groot. Het is ook goed dat de minister met de lokale besturen zoekt naar oplossingen voor wie het bedrag moeilijk kan betalen.

In Brussel zouden er mogelijk 13.000 tot 20.000 trajecten per jaar nodig zijn, wat niet betaalbaar is. Brussels minister Alain Maron heeft toegezegd aan het Centre régional d'appui en cohésion sociale (CRAcs) te zullen vragen een systeem op te zetten om te bepalen wie best voorrang krijgt. Een dergelijke prioriteitsbepaling staat niet in de huidige teksten, hoewel het een belangrijke overgangsmaatregel

is. Op termijn moet natuurlijk iedereen die het wil, een traject kunnen volgen. Hoe denkt de minister over de afbakening van een prioritaire groep?

Het is frappant dat één kennis met een netwerk de kans op de arbeidsmarkt minstens verdubbelt. Dat geldt zelfs voor mensen die hier al veel langer zijn. In Vlaanderen worden nieuwkomers na een traject automatisch doorverwezen naar de VDAB. Hoe ziet de minister het vervolg van de Nederlandstalige trajecten in Brussel? De minister vernoemde Actiris en de VDAB. De spreekster zou de inburgeraar vrij laten in de keuze tussen beide. De vorige Brusselse minister Didier Gosuin heeft de weg naar de VDAB geëffend, wat de kansen op een job vergroot. De vierde pijler van het Vlaamse inburgeringstraject, de buddywerking, behelst ook vrijwilligerswerk en een stage. Zal stage ook mogelijk zijn in de Brusselse integratietrajecten? Wat is de stand van zaken?

Ze vreest dat als inburgering verplicht wordt, heel wat nieuwkomers zullen kiezen voor het Franstalige traject. Ze vraagt de minister met Brussels minister Alain Maron af te spreken dat vzw's en organisatie die nieuwkomers opvangen, op gelijke wijze informatie geven over zowel Nederlandstalige als Franstalige trajecten opdat zij een bewuste keuze kunnen maken.

2.2. Dominiek Lootens-Stael (VGC-Raad)

Dominiek Lootens-Stael zal het debat over de grond van de inburgering niet hier voeren. In Brussel is de situatie bijzonder moeilijk. Brussels minister Alain Maron mag dan wel gezegd hebben dat alles in orde komen zal, maar wat afgesproken is in de ordonnantie van 11 mei 2017 van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreffende het inburgeringstraject voor de nieuwkomers en het samenwerkingsakkoord van 26 april 2019 gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in verband met het verplichte inburgeringstraject van nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad is niet nagekomen. Normaal gezien had men op 1 januari 2020 van start moeten gaan. Ondertussen maken Ecolo en Groen deel uit van de meerderheid. Het is geen geheim dat Ecolo vragen heeft bij inburgering op zich en tegen een verplichte versie is. Hij denkt dat die partij op de rem staat en een andere koers wil. Ook Brussels minister Alain Maron vindt een eigen Brusselse koers nodig en zelfs Brussels minister Sven Gatz heeft uitspraken in die zin gedaan. De Vlaamse Gemeenschap riskeert het slachtoffer te worden van einzelgängerei in Brussel. Vlaanderen heeft het geld klaar voor vierduizend trajecten in Brussel en wordt gegijzeld door Brusselse ministers.

Hij is tegen gratis inburgering in Brussel. Wie deel wil uitmaken van de gemeenschap, moet immers zelf, in de mate van het mogelijke, inspanningen leveren. Uiteraard moet wie er geen geld voor heeft, geholpen worden. In plaats van het ook betalend te maken in Brussel, misbruikt Brussels minister Alain Maron het argument dat twee systemen aangevochten kunnen worden bij het Grondwettelijke Hof om de inburgering te ondergraven. Zijn er pogingen ondernomen om de inburgeringstrajecten in Brussel betalend te maken? Zo ja, hoe?

2.3. Els Rochette (VGC-Raad)

Els Rochette werkte tot voor kort bij Globe Aroma, een Brussels kunstenhuis dat werkt met vluchtelingen en nieuwkomers. Het brengt hen in contact met het middenveld, het verenigingsleven, vrijwilligerswerk, werk, woonst. Als zelfs één persoon het verschil maakt, maakt een dergelijk netwerk een wereld van verschil. Ze heeft meer dan tien jaar samengewerkt met het Brussels Onthaalbureau voor Inburgering (bon) en heeft het zien uitbreiden van een tiental medewerkers tot een uitgebreide, maar nog altijd even gemotiveerde equipe. De trajectbegeleiders en de leden van het team van vrijetijdsbesteding deden een fantastische job met

de nieuwkomers en het Brusselse middenveld. De inburgeraars vertrokken na enkele weken met een rugzak vol kennis en met een breed netwerk.

Daar gebeurde actief en spontaan wat het Vlaamse regeerakkoord als vierde pijler omschrijft. Sinds de oprichting van het agentschap is dat echter voor een groot deel weggevallen. Het valt Globe Aroma op hoe weinig nieuwkomers nog doorstromen via het Agentschap Integratie en Inburgering-bon regio Brussel naar zijn werking maar ook naar het brede sociaal-culturele veld en het kunstenveld. Klasbezoeken en doorverwijzing vielen stil, de culturele uitstappen van nieuwkomers en Brusselaars of Vlamingen werden beperkt tot de goodwill van één medewerker. Het vernietigende rapport van het Rekenhof bevestigt wat de actoren al enkele jaren vaststellen. Het is dan ook goed dat het inburgeringstraject die vierde netwerkpijler expliciet bevat. Een traject op maat in de vorm van veertig uur buddyproject, een kennismakingsstage enzovoort zal zeker vruchten afwerpen.

Ze hoopt dan ook dat er voor die vierde pijler, cruciaal voor het welslagen van het hele traject, voldoende middelen zijn. Nog belangrijker is dat de regierol op lokaal niveau ligt. In Brussel komt dat toe aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie met haar grote kennis en netwerk van Nederlandstalige organisaties. De minister heeft dat net bevestigd, maar het stond ook al in zijn beleidsnota. Het is echter wezenlijk dat ze daar voldoende middelen voor krijgt. Krijgt de Vlaamse Gemeenschapscommissie een structurele financiering voor die regierol? Zo ja, vanaf wanneer en voor welke periode? Zo neen, wat is de reden ervan?

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten krijgt een projectsubsidie van 400.000 euro voor de proefprojecten Buddy's in diversiteit. Kan er ook voor Brussel een dergelijke projectsubsidie vrijgemaakt worden? Het Sociaal Vertaalbureau van Brussel Onthaal vzw levert goed werk voor nieuwkomers, sociaal werkers en heel wat andere organisaties. De spreekster betreurt dan ook dat tolk- en vertaaldiensten betalend geworden zijn, wat een serieus uitsluitingsmechanisme is voor organisaties en nieuwkomers, vooral de meest zwakke onder hen. Nochtans is een goed begrip van een nieuwkomer of een goede vertaling van een of ander document wezenlijk. Wat wil de minister bereiken met het betalend maken van de tolk- en vertaaldiensten? Hoe komt dat een goede inburgering en integratie van nieuwkomers ten goede?

Wat de samenwerking tussen verschillende overheden en partners betreft, vraagt ze of de minister naast het constructieve overleg met Brussels minister Alain Maron ook al overlegd heeft met Brussels minister Elke Van den Brandt. Beide ministers delen de bevoegdheid dan wel, maar het is belangrijk ook te spreken met de Nederlandstalige minister. Zal er een structureel overleg komen tussen de verschillende overheden in Brussel die inburgering organiseren? Heeft er al overleg plaatsgevonden tussen het agentschap en de Bureaux d'Accueil pour Primo-Arrivants Bruxelles (BAPA's)?

2.4. Annabel Tavernier

Annabel Tavernier wijst erop dat in Vlaanderen de inburgering al meer dan vijftien jaar verplicht is, in Wallonië sinds 2016. Het is onwaarschijnlijk dat dat in Brussel nog altijd niet het geval is. Ze vraagt daadkracht van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. De Brusselse gemeenten krijgen niet voldoende ondersteuning en informatie van het verenigd college. De vorige Vlaamse minister bevoegd voor het inburgeringsbeleid, Liesbeth Homans, wees ook al op de operationele moeilijkheden. In een advies van 2016 werd de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie gewezen op de problemen, maar ze heeft daar geen rekening mee gehouden en heeft de hulp van Vlaanderen niet aangenomen. Het is niet ernstig dat ze nu de moeilijkheden aanhaalt als excuus voor uitstel. Dat getuigt van onwil of onbekwaamheid. Aan de inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap

ligt het alvast niet: het samenwerkingsakkoord is getekend; Vlaanderen is er, ook financieel, klaar voor; de minister neemt tal van initiatieven tot overleg; de Vlaamse diensten hebben in februari aan de Brusselse diensten (COCOF en GGC) meer uitleg gegeven over de databank. Nochtans is de verplichting cruciaal voor integratie. Het zorgt ervoor dat nieuwkomers niet in de marge van de samenleving terechtkomen én dat de sociale cohesie niet afbrokkelt. Het gebrek aan een Brussels beleid zet ook de Vlaamse Rand onder druk. De Vlaamse Regering moet haar partners in Brussel voor hun verantwoordelijkheden stellen en haar eigen verantwoordelijkheid in de Rand nemen.

Hoe is het overleg over de databank verlopen? Heeft de minister ondertussen de tijdslijn die Brussels minister Alain Maron hem beloofd had, ontvangen? N-VA is voor een betalingsuitzonderingsregime in Brussel. Het is belangrijk dat nieuwkomers de weg vinden naar het Nederlandse aanbod, ook om het Nederlandstalige karakter van de stad te vrijwaren. Ze vraagt de minister wel er bij de andere partners te blijven op aandringen om alle inburgering in Brussel betalend te maken.

2.5. Katia Segers

Katia Segers beaamt dat de migratiedruk op enkele plaatsen in Vlaanderen groot is, maar toch vooral in de Vlaamse Rand. Brussel en de Rand zijn onlosmakelijk verbonden. Doorgaans wonen nieuwkomers eerst in Brussel en wijken ze dan uit, veelal naar de Rand. De omgevingsanalyse in de beleidsnota Vlaamse Rand 2019-2024 van minister Ben Weyts (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 132/1) maakt duidelijk dat de Rand kampt met significante achterstand ten opzichte van de rest van Vlaanderen, in de eerste plaats inzake welzijn, kinderarmoede en onderwijs. Zo spreekt 43 procent van de kinderen in de Rand thuis geen Nederlands en is er een capaciteitstekort in de scholen. De jonge bevolking neemt sneller toe dan in de rest van Vlaanderen. Minister Ben Weyts is erin geslaagd 20 miljoen euro in het zogenaamde Randfonds te verzamelen. Dat is goed maar te weinig en de middelen zijn arbitrair besteedbaar.

Minister Bart Somers heeft daarnaast ook middelen gevonden voor gemeenten die kampen met grootstedelijke problemen, Denderleeuw, Ninove, Geraardsbergen en Zottegem. Nochtans is de migratiedruk in Zottegem zeker niet bij de grootste. Het Randfonds is bedoeld voor de gemeenten die officieel tot de Rand behoren. Die afbakening komt echter niet meer overeen met de sociaaleconomische en demografische realiteit. Er zijn gemeenten met dezelfde uitdagingen die zowel bij het Randfonds als bij het Denderfonds uit de boot vallen, zoals Liedekerke en Affligem. Wat zal de minister doen voor die andere gemeenten in de brede rand rond Brussel? Ze acht de tijd rijp om de afbakening van de Rand te herbekijken. Is de minister daartoe bereid? CD&V, Open Vld en sp·a spelen al een tijdje met het idee van een brede centrumregio Halle-Vilvoorde. Hoe denkt de minister daarover? Samen met zijn collega Ben Weyts werkt de minister aan een Nederlandstalige voorrangsregel voor scholen in de Rand. In zijn beleidsnota rechtvaardigt Vlaams minister Ben Weyts dat met de woorden "zodat Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waals Gewest". Wat is de appreciatie van de minister van een voorrangsregeling en zal die de grondwettelijke toets doorstaan?

2.6. Celia Groothedde

Celia Groothedde ziet inburgering in Brussel als een toegangspoort tot de Vlaamse Gemeenschap. Het verbaast haar dat bepaalde rechtse partijen zich kanten tegen het gratis aanbieden ervan. In Brussel is er een groot formeel en informeel netwerk, van jeugdwerk tot sociaal-culturele verenigingen, dat de inburgering bijstaat. Ze begeleiden naar werk, naar een netwerk. De buddywerking lijkt haar een goed idee, zeker in een grootstad waar mensen gemakkelijk geïsoleerd worden. Toch bespaart de Vlaamse overheid net op dat transversale netwerk. Dat brengt

het streven van de minister naar inburgering in een moeilijkere positie. Hoe zal de minister de lacune in Brussel ondervangen?

Minister Bart Somers heeft zich uitgesproken voor lerend werken voor nieuwkomers, minister Wouter Beke heeft zich daarover niet expliciet uitgesproken. Het lid steunt dit want het personeelsprobleem in de zorg en in welzijn is in Brussel nog groter dan elders in Vlaanderen. Wat denkt de minister over leer- en werktrajecten in die Brusselse sectoren? De minister wil de Vlaamse Gemeenschapscommissie als lokaal bestuur de regisseursrol geven. Het zou fijn zijn als ze dan ook de gelden van een lokaal bestuur zou krijgen.

2.7. Jan Laeremans

Als Vlaanderen en Wallonië elk vierduizend trajecten sponsoren, is het onmogelijk om inburgering te verplichten, aldus *Jan Laeremans*. Er zijn immers 13.000 trajecten nodig. Hoe zal de selectie gebeuren? Hij ziet ook een wanverhouding aangezien nieuwkomers allicht veel meer zullen kiezen voor Franstalige in plaats van Nederlandstalige trajecten. Wat gebeurt er met nieuwkomers die een Franstalig of geen traject volgden en daarna verhuizen naar Vlaanderen zonder een woord Nederlands te kennen?

2.8. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman beaamt dat Brussel een aankomststad is en ook de meest diverse bevolking ter wereld heeft. Die diversiteit vibreert en geeft potentieel, en is de reden waarom ze zo graag in Brussel woont. Dat neemt niet weg dat het ook een uitdaging is, samenleven is niet altijd gemakkelijk. In haar gemeente Schaarbeek wonen 133.000 mensen, dicht op elkaar, met frustraties over de netheid, over de rijsnelheid enzovoort. Eigenlijk is de basis dat ongeacht waar iemand vandaan komt, hij de regels moet respecteren. Omdat er zoveel nieuwkomers zijn en er zoveel mensen leven, is (verplichte) inburgering heel belangrijk. Sp·a pleit daar bij monde van Fouad Ahidar al meer dan tien jaar voor. Het is onder meer dankzij Brussels minister Pascal Smet dat die verplichte inburgering vorige regeerperiode eindelijk is goedgekeurd. Er is een ordonnantie, er is een samenwerkingsakkoord, onder andere met Vlaanderen. Ook sp·a betreurt dat de datum van 1 januari 2020 niet gehaald werd. Blijkbaar zijn er moeilijkheden om afspraken te maken met de gemeenten om het georganiseerd te krijgen. Ze ziet daarin alweer een argument om de gemeenten af te schaffen, #oneBrussels.

Ze neemt aan dat de minister in constant overleg is met Brussels minister Alain Maron maar ook met Brussels minister Elke Van den Brandt. Heeft ook het Agentschap Integratie en Inburgering overlegd met de Brusselse BAPA's? Is alles klaar om te starten? Vlaanderen houdt zich aan de afspraken, het geld staat in de begroting. Het is goed dat de inburgeringstrajecten gratis blijven, iets wat cruciaal is om het Nederlands in de hoofdstad te versterken. Dat staat los van het feit dat sp·a vindt dat inburgering sowieso gratis moet zijn.

Ze hoopt dat het gratis inburgeringstraject in Brussel niet tot gevolg heeft dat Vlaamse gemeenten hun nieuwkomers naar Brussel doorverwijzen. Het agentschap staat voor enorme uitdagingen om het wanbeheer goed te maken. Wat het extra schrijnend maakt, is dat bon eigenlijk ongelofelijk goed werk leverde, veel beter dan het agentschap. Het had een netwerk, expertise, contacten en terreinkennis. Door de herstructurering zijn er mensen ontslagen, andere zijn zelf vertrokken omdat ze de malaise niet meer konden aanzien. Ook voor Brussel is het dus belangrijk dat het agentschap zo snel mogelijk op de sporen staat.

Inburgering is niet meer dan het beginpunt van integratie. De buddywerking is dus een goede zaak, maar de kwestie is of lokale besturen daar voldoende middelen

voor krijgen. Hoe ziet de minister dat in Brussel? De Vlaamse Gemeenschapscommissie lijkt de geschikte partner, maar welke budgetten zal ze ervoor krijgen? Hoe ziet de minister algemeen de relatie met de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het inburgeringsbeleid? Daar zij zowel de expertise als het netwerk heeft, lijkt het haar logisch dat ze een regierol krijgt onder meer voor toeleiding, maar ook de kans krijgt een labofunctie te organiseren. De spreekster hoopt dat de Nederlandstalige trajecten veel succes zullen hebben omdat ze er een kans in ziet om zowel de positie van het Nederlands als de Vlaamse Gemeenschap in al zijn openheid te versterken.

2.9. Inez De Coninck

Inez De Coninck acht het afdoende aangetoond dat een specifiek beleid voor de Vlaamse Rand nodig is: de overflow uit Brussel, de vele talen, de vele werklozen van buitenlandse origine met een beperkte kennis van het Nederlands. Voor N-VA is iedereen welkom, maar ze heeft graag dat iedereen deelneemt aan de samenleving, dus Nederlands kent, wat minister Ben Weyts de maïzena noemt. Hoe wordt de samenwerking tussen de VDAB en het Agentschap Integratie en Inburgering voor de activering van nieuwkomers versterkt? Hoe zullen het agentschap en vzw 'de Rand' hun samenwerking versterken voor de activering van Nederlandsonkundige werklozen, een nieuwe opdracht van de vzw? Hoe zal de vierde pijler, het buddytraject, geïmplementeerd worden in de Vlaamse Rand? Ziet de minister daarbij een rol voor vzw 'de Rand'? Voorts vraagt ze een overzicht van het aantal aanmeldingen in de vier onthaalbureaus in de Vlaamse Rand en het aantal gestarte en afgewerkte inburgeringstrajecten van de voorbije jaren. Krijgt Partners in Integratie vzw (PIN) extra ondersteuning? Wat zal haar rol zijn?

Het Agentschap Integratie en Inburgering gebruikt voor eerste contacten met nieuwkomers desnoods een andere taal dan het Nederlands, de contacttaal genaamd. Dat gaat in tegen de taalwetgeving. Dat ligt heel gevoelig in de Vlaamse Rand. Houdt het agentschap rekening met die taalgevoeligheid in zijn ondersteuning van de lokale besturen in de Rand? Hoe steunt het agentschap de verspreiding van de Vlaamse visie op het taalgebruik in de Rand bij nieuwe inwoners?

2.10. An Moerenhout

An Moerenhout herhaalt dat Groen betalen voor inburgering geen goed idee vindt. In Nederland was het gevolg daarvan dat de slaagpercentages kelderden. De cursist moet mogelijks meer betalen dan twee keer 90 euro: na zes maanden zonder job moet hij een taalniveau B1 behalen en opnieuw 90 euro betalen. Daarbij komt nog 90 euro per extra poging. Het Vlaamse regeerakkoord bevat ook nog heel wat andere maatregelen die een impact hebben op de financiële situatie van de nieuwkomers. Zo kunnen ze de eerste vijf tot tien jaar geen sociale woning huren, terwijl de prijzen op de private huurmarkt drie keer zo hoog zijn. Nieuwkomers zullen daarnaast de eerste vijf jaar geen recht meer hebben op bepaalde premies zoals de huurpremie. Ze vraagt van de minister een overzicht van alle kosten onder zijn bevoegdheid die een nieuwkomer moet dragen. Heeft hij dat in rekening genomen bij zijn beslissingen?

Dat nieuwkomers ook geholpen worden bij het zoeken naar werk is een goede zaak, maar het blijft onduidelijk hoe dat zal gebeuren. De VDAB moet besparen maar krijgt ook heel veel taken erbij. Hoe zal de dienst geholpen worden bij dit traject? Krijgen ze extra middelen, werkkracht, maatregelen enzovoort? Of verplicht de minister enkel de inschrijving bij de VDAB en schuift hij zo de verantwoordelijkheid door?

Ze vraagt de minister voorts de uitdagingen in de Vlaamse Rand niet te onderschatten. Ze wijst erop dat nieuwkomers die van Brussel naar de Rand verhuizen,

decretaal verplicht zijn daar in te burgeren. Het is echter niet duidelijk voor hoeveel mensen die regeling al toegepast is en of het aanbod daarvoor volstaat. De vorige bevoegde minister, Liesbeth Homans, kon daarover geen cijfers geven, kan minister Bart Somers dat wel? Komen er ook extra middelen zo het aanbod daardoor moet stijgen? Ook de opmars van de meertaligheid is specifiek aan de Vlaamse Rand. Voorheen was dat het Frans, nu veeleer het Engels en de meertaligheid. Hoe denkt de minister daarmee om te gaan in zijn integratiebeleid?

2.11. Gilles Verstraeten (VGC-Raad)

Gilles Verstraeten zegt dat de meeste Vlaamse partijen in Brussel voor een verplichte inburgering zijn. Het is dan ook jammer dat 1 januari 2020 niet gehaald is, volgens Brussels minister Alain Maron in belangrijke mate omdat de gemeenten niet klaar waren. Uit een rondvraag blijkt dat sommige gemeenten erom staan te springen terwijl anderen gebrek aan informatie aankaarten. N-VA heeft van bij het begin veel kritiek gehad op de rol van de gemeenten omdat ze dat probleem verwachtte. Ook in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heerst veel onduidelijkheid over hoe, wat, wanneer. Brussels minister Alain Maron antwoordt vaak niet op vragen daarover. Daarom stelt de spreker ze nu aan minister Bart Somers in de hoop dat hij ze aankaart op het overleg.

Vooreerst maakt hij zich zorgen over de capaciteit en het aantal inburgeraars. Brussels minister Alain Maron heeft een studie besteld bij het Centre régional d'appui en cohésion sociale om het aantal inburgeringstrajecten dat nodig is, te bepalen. Weet minister Bart Somers wanneer de resultaten bekendgemaakt worden? In het samenwerkingsakkoord staat dat elke gemeenschap minimum vierduizend trajecten moet hebben. De Vlaamse Gemeenschap financiert er vierduizend, de Franse Gemeenschapscommissie een vijfduizendtal. Volgens bepaalde schattingen zouden er echter jaarlijks twintigduizend mensen moeten inburgeren. Wat gebeurt er als er te weinig inburgeringstrajecten zijn? Volgens welk mechanisme wordt bepaald wie juist hoeveel extra trajecten moet organiseren? Verplichten kan niet als er aanbodtekort is. Heel wat mensen willen trouwens ook vrijwillig inburgeren.

Brussels minister Alain Maron zei op 16 januari 2020 dat minister Bart Somers ervoor zou zorgen dat de Nederlandstalige en Franstalige inburgeringstrajecten op elkaar zouden worden afgestemd. Wat zal de rol van de Vlaamse Gemeenschap nog zijn bij het bepalen van de inhoud van de trajecten? Of zal enkel de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie dat doen? Uit de oppositiepositie van Brussels minister Alain Maron in de vorige regeerperiode blijkt dat die een koele minnaar is van de verplichte inburgering.

Brussels minister Alain Maron zou op 6 januari 2020 met minister Bart Somers gepraat hebben over een eengemaakt Brussels integratietraject. Hij wil immers een GGC-model waaruit de twee gemeenschappen uitgesloten worden. Op 21 januari 2020 heeft minister Bart Somers in de commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering naar aanleiding van een vraag om uitleg van Annabel Tavernier over het verplichte inburgeringstraject voor nieuwkomers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (*Vragen om uitleg* Vl.Parl. 2019-20, nr. 852) verklaard dat niet besproken te hebben. N-VA maakt zich zorgen over die ambitie. Is dat besproken of niet? Volgens Brussels minister Alain Maron komt dat eengemaakte traject er pas nadat inburgering verplicht is. Wanneer zal dat precies gebeuren? De Franstalige onthaalbureaus van de Franstalige Gemeenschapscommissie zullen ingekanteld worden in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Dat gebeurt met wel meer diensten. Hij neemt aan dat Vlaanderen de Vlaamse bureaus niet wil overdragen aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Bij de rusthuizen blijkt dat wat in principe een tweetalig aanbod moet zijn, de facto enkel Franstalig is. Wat vindt de minister van de inkanteling? Gaat dat niet

in tegen de geest van het samenwerkingsakkoord? Brussels minister Alain Maron wil eerst inkantelen en dan het samenwerkingsakkoord aanpassen. Zal de Vlaamse Regering zich daartegen verzetten?

De administratie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie is op bezoek geweest bij het Agentschap Integratie en Inburgering, vooral om het informaticasysteem te leren kennen. Brussels minister Alain Maron zou dat systeem willen overnemen voor Brussel. Kan de minister daar wat meer informatie over geven?

2.12. Fouad Ahidar (voorzitter VGC-Raad)

Fouad Ahidar feliciteert de minister die volgens hem goed bezig is, zoals hij dat ook was als burgemeester van Mechelen. Hij heeft zelf ondervonden dat kennis van talen iemand ver kan brengen. Hij is altijd voor verplichte inburgering geweest, ook omdat mensen daardoor hun rechten leren kennen. Hij geeft het voorbeeld van een mishandelde vrouw die tien maanden lang opgesloten zat, en door toedoen van een buurman gered is. Als zij verplicht geweest was tot inburgering, had ze haar rechten gekend en geweten waar hulp te zoeken. Een ander voorbeeld is een vrouw die al vele jaren hier was, maar door de taalbarrière de ziekenwagen niet kon bellen toen haar zoon dringend hulp nodig had.

De minister heeft het over 71 procent Brusselaars van buitenlandse origine, maar niet allemaal hebben ze inburgering nodig. Recent is er een grote toevloed van Italianen, Grieken, Hongaren, Roemenen, Bulgaren, Europeanen dus, die niet verplicht zijn tot inburgering. De laatste tijd zijn ook de Turken tot inburgering verplicht, maar jaren lang waren dat alleen Marokkanen. Om hoeveel mensen gaat het precies in Brussel? Als mensen niet met elkaar kunnen communiceren, is er een probleem. Het is belangrijk nu te starten met de verplichte inburgering.

In Brussel bestaat de meerderheid uit zes partijen en iedereen wil een deel van de koek, wil zijn projecten, maar uiteindelijk is inburgering wel verplicht gesteld. De Nederlandstaligen zijn er klaar voor, de Franstaligen niet. Hij hoopt dat de Franstaligen eindelijk hun verantwoordelijkheid zullen nemen. Hij eindigt met de minister opnieuw te danken voor alles wat hij doet.

2.13. Juan Benjumea Moreno (VGC-Raad)

Juan Benjumea Moreno citeert uit het Oxfordmanifest dat verantwoordelijkheid het noodzakelijke complement is van vrijheid en dat elk recht een corresponderende plicht heeft. Voorts stelt het dat, opdat vrije instellingen effectief functioneren, elke burger een gevoel van morele verantwoordelijkheid moet hebben tegenover de medeburger en een actieve rol moet spelen in gemeenschapszaken. Hij hoopt dat iedereen dit kan onderschrijven. De 71 procent met buitenlandse roots is niet anders dan de andere burgers: medeburgers die plichten en verantwoordelijkheden hebben tegenover elkaar. Hij houdt niet van het woord inburgeringstraject omdat het lijkt alsof de klus daarna geklaard is, terwijl het een actieve rol en engagement voor het leven vergt, maar dan van alle burgers.

Als nieuwkomer in Leuven heeft hij geen inburgeringstraject gevolgd. Hij heeft gemerkt dat een goed en laagdrempelig aanbod van Nederlandse taalcursussen en van sociaal-culturele verenigingen belangrijk is om deel te worden van een gemeenschap. Ook de lokale besturen zijn essentieel. Sommige onder hen, die minder gewoon zijn nieuwkomers te ontvangen, hebben het wat moeilijker met die rol. Minister Bart Somers rekent op de lokale besturen, ook voor bijvoorbeeld klimaatbeleid. Het parlementslid is ook een enthousiaste pleitbezorger van de lokale besturen. Het is voor hem essentieel dat Brussel gezien wordt als een volwaardig lokaal bestuur en ook als dusdanig gesteund wordt, met investeringen in onderwijs,

sociaal-culturele verenigingen, crèches enzovoort. Inburgering gaat verder dan de trajecten en heeft de hele waaier van de samenleving nodig, zowel het overheids- als het burgeraanbod.

Hij is trots op de plannen van de groenen in de Brusselse Regering. Het zijn immers Ecoloschepenen die in Schaarbeek en Molenbeek plaats gaven aan de eerste BAPA's. Alain Maron en Arnaud Verstraete hebben in de vorige zittingsperiode een voorstel van ordonnantie betreffende de organisatie van een Brussels onthaalbeleid voor nieuwkomers (*Parl.St.* Br.Parl. 2015-16, nr. B-50/1 en 2) ingediend om inburgering te verplichten met een unieke samenwerking tussen de Franse en de Vlaamse Gemeenschap. Het is essentieel dat elke persoon die in Brussel aankomt, Nederlands én Frans leert. Net dat is de bedoeling van het unieke traject, zeker niet het uitsluiten van de twee gemeenschappen. In het voorstel van ordonnantie staat net dat de Vlaamse en de Franse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie bevoorrechte partners zijn waarmee een samenwerkingsakkoord moet worden gesloten. Voor de Vlaamse Gemeenschap biedt het enorm veel kansen dat iedere nieuwkomer met haar taal en instellingen in Brussel in aanraking komt. Dat het Nederlands populair is, blijkt uit de inschrijvingen in de scholen en crèches. Hij pleit ervoor dat de Vlaamse Regering niet de voorrangsregels maar de capaciteit zou opschroeven. 85 procent van de Brusselaars vindt kennis van het Nederlands heel belangrijk, zelfs belangrijker dan van het Engels. 75 procent ziet talenkennis als een essentieel onderdeel van zijn identiteit. Hoe zal de minister de Vlaamse Gemeenschapscommissie versterken opdat ze zo nodig het inburgeringsaanbod kan uitbreiden? Hoe zal de minister de tweetalige trajecten steunen? Met dergelijke trajecten is het niet nodig te vrezen voor louter Franstalige uitwijkelingen naar de Rand. Hij hoopt dat de parlementsleden die nu de tweetalige opleidingen vrezen, over een paar jaar enthousiast voorstander zullen zijn.

2.14. Antwoord van Vlaams minister Bart Somers

De algemeen positieve houding ten aanzien van een verplichte inburgering waarbij mensen kansen krijgen zich zo snel mogelijk thuis te voelen, te emanciperen en voor hun verantwoordelijkheid geplaatst worden, stemt minister *Bart Somers* hoopvol. Voorts benadrukt hij niet de woordvoerder te zijn van Brussels minister Alain Maron en alleen te zullen antwoorden vanuit zijn eigen perspectief. Als inburgering verplicht wordt, moet het aanbod vanzelfsprekend voldoende groot zijn. In het samenwerkingsakkoord engageren beide gemeenschappen zich tot vierduizend trajecten elk. Ondertussen raamt de Vlaamse administratie het aantal verplichte inburgeraars jaarlijks op twaalf- tot dertienduizend. De resultaten van de studies erover zijn nog niet bekend. Vlaanderen heeft de middelen om zijn aantal trajecten probleemloos op te trekken. Het aanbod zal dus aangepast worden aan de vraag. Het financieringsmechanisme bestaat uit een basisfinanciering die maandelijks aangevuld wordt zo er meer inburgeringscontracten zijn, zelfs als dat er vele duizenden per jaar zijn.

De minister is blij met elke inspanning van de Franstaligen, maar nog veel meer met elke nieuwkomer die voor het Vlaamse inburgeringstraject kiest. Het Vlaamse traject, zowel de maatschappelijke oriëntatie als de Nederlandse taalverwerving, is immers kwaliteitsvol. Hij vindt het dus helemaal niet erg als een meerderheid van de inburgeraars kiest voor het Vlaamse traject. Hoe meer mensen in Brussel Nederlands spreken, hoe meer er vanuit Vlaams-Brusselse invalshoek inzicht krijgen in hoe de samenleving functioneert, des te sterker de positie van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel.

Van een nieuwkomer kan moeilijk verwacht worden dat hij binnen de twee maanden een geïnformeerde keuze maakt tussen Actiris en VDAB. Daarom lijkt het de minister logisch dat wie in Brussel verblijft, zich tot Actiris wendt. Wel belangrijk is een samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB, Actiris, en het agentschap zodat

mensen ook geleid worden naar het werkaanbod in de Vlaamse Rand, waar heel wat bedrijven extra werkkrachten zoeken. Zaak is de klant een duidelijk en helder kader voor te schotelen.

Brussels minister Alain Maron heeft hem verzekerd het samenwerkingsakkoord loyaal uit te voeren. Hij heeft het niet gehad over een Brussels inburgeringstraject. Hij is ook in het Vlaamse systeem geïnteresseerd. In Brussel is er een concurrentiële omgeving. Zo lang de Franstaligen hun trajecten niet betalend maken, kan Vlaanderen dat ook niet doen. Juridisch verwacht de minister geen problemen. De cursussen NT2 in Brussel zijn al tien jaar niet-betalend, terwijl sommige doelgroepen in Vlaanderen er wel voor betalen. Reden is de specifieke situatie van Brussel en het belang dat Vlaanderen hecht aan de kennis van het Nederlands in de hoofdstad.

Els Rochette hield een warm pleidooi voor de buddyprojecten en voor contacten met mensen buiten hun klassieke etnisch-culturele netwerk. Ze heeft daarbij bijna de Koran en de Talmoed geciteerd waarin staat dat wie één mens redt, de hele wereld redt. Dat is inspirerend. De Vlaamse Regering wil resoluut de vrijwilligerswerking voor nieuwkomers van het bon terug opbouwen, met de Vlaamse Gemeenschapscommissie als regisseur.

Brussel Onthaal werkt vandaag met meer dan driehonderd vrijwilligers die mensen helpen die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Dat is een andere, moderne werkwijze en een inspiratiebron voor Vlaanderen. In Mechelen bestaat dat ook. Het Nederlands is inderdaad de maïzena van de samenleving, op de kennis ervan inzetten is cruciaal. Dat is geen nationalistische drang maar een emancipatorische noodzaak. Iemand kan niet functioneren of deel uitmaken van de Vlaamse gemeenschap zonder de taal te kennen. Zo lang nieuwkomers in een inburgeringstraject zitten, kunnen ze een beroep doen op tolken. Dat is de logica zelf, ze zijn Nederlands aan het leren. Eens iemand een inburgeringstraject achter de rug heeft, wordt hij verondersteld het Nederlands voldoende machtig te zijn voor alle contacten met overheden en met derden. Heeft hij in specifieke omstandigheden toch hulp nodig, kan hij zich wenden tot de vrijwilligersnetwerken.

De eerste minister waarmee minister Bart Somers buiten de Vlaamse Regering contacten heeft gelegd, was Brussels minister Elke Van den Brandt. Het Agentschap Integratie en Inburgering heeft regelmatig overleg met de BAPA's. De contacten zijn positief.

De minister zit op één lijn met Annabel Tavernier over het belang van het Nederlands in Brussel en het belang van het verplichte inburgeringstraject. Op 7 februari 2020 is er een bijeenkomst over de databank geweest op het kabinet van de minister met het agentschap, de BAPA's, de CGG, de COCOF en Brussels minister Alain Maron. Ze hebben er met veel belangstelling kennisgemaakt met het Vlaamse informaticasysteem. Ondertussen hebben ze verder overleg gevraagd om alles goed op elkaar af te stemmen en om eventueel de Vlaamse knowhow over te dragen aan de Franstaligen. De minister vindt dat een prachtig voorbeeld van samenwerkingsfederalisme. Op het overleg op 30 maart hoopt de minister meer zicht te krijgen op de concrete nieuwe timing die minister Alain Maron wil hanteren. De minister probeert een constructieve houding aan te nemen, zonder blind te zijn voor het feit dat men eigenlijk al van start had moeten gaan.

Volgens de minister gaan de vragen van Katia Segers over meer dan het inburgeringsbeleid in strikte zin. Minister Ben Weyts is verantwoordelijk voor het Randbeleid. Hij heeft een extra Vlaamse Randfonds opgericht. In de commissie voor Binnenlands Bestuur is er ook al gesproken over extra middelen: 41 procent van de vrije beleidsruimte wordt rechtstreeks doorgestort naar de lokale besturen. Ongetwijfeld zijn er nog meer noden die om invulling vragen, maar de minister stelt

voor dat de spreekster deze vragen stelt aan minister Ben Weyts, bevoegd voor het Randbeleid.

Ten aanzien van Jan Laeremans herhaalt de minister dat er bij de Vlaamse Regering een grote bereidheid is om tegenover elke vraag een aanbod te plaatsen. Verder vroeg het lid zich af wat men doet met mensen die een Franstalig inburgeringstraject gevolgd hebben in Brussel (of Wallonië) en die dan naar Vlaanderen verhuizen. De minister wijst erop dat dit bij uitbreiding ook geldt voor Walen of Duitstaligen die in Vlaanderen komen wonen. De minister vindt dit een uitdaging. Hij heeft er nu geen sluitend antwoord op, maar neemt deze vraag mee. Een oplossing moet juridisch en technisch kloppen. Hoe meer mensen in Vlaanderen het Nederlands machtig zijn, hoe beter voor Vlaanderen en hoe beter voor die mensen zelf.

Hannelore Goeman was bezorgd dat nieuwkomers naar Brussel zouden komen voor het inburgeringstraject omdat het daar gratis is. De minister antwoordt dat dit onmogelijk is. Men is verplicht het inburgeringstraject te doorlopen waar men gedomicilieerd is.

De VVSG heeft een oproep gelanceerd voor proefprojecten voor inburgerings- en buddytrajecten. Voor de financiering van die proefprojecten zijn middelen voorzien. Ook de VGC kan daarop inschrijven. De minister gaat ervan uit dat ook de VGC een voorstel van proefproject zal indienen.

Inez De Coninck legt terecht de link met inburgering en activering op de arbeidsmarkt. Misschien is het wel de belangrijkste link, aldus de minister. Mensen die actief willen zijn op de arbeidsmarkt ondervinden problemen als ze tegelijkertijd nog een inburgeringstraject moeten volgen. Door hun job kunnen ze de Nederlandse taalles soms niet meer volgen. Daar moet aan verholpen worden, zegt de minister. Ze moeten de Nederlandse taal digitaal kunnen verwerven buiten de arbeidsuren. Minister Hilde Crevits, bevoegd voor het werkgelegenheidsbeleid, werkt aan geïntegreerde trajecten zoals Nederlands leren op de werkvloer. Het gaat om een terechte uitdaging, zonder daarover pessimistisch te zijn. De afgelopen weken hebben de Vlaamse Regering en de sociale partners een akkoord afgesloten om 120.000 banen bij te creëren. Dertig jaar lang was de uitdaging werk vinden voor werkzoekenden, nu is de uitdaging werkenden vinden voor de bedrijven. Daardoor ontstaan meer kansen voor groepen die verder van de arbeidsmarkt staan. De Vlaamse Regering wil daar sterk op inzetten. De werkzaamheidsgraad bij mensen geboren buiten de Europese Unie is de voorbije tien jaar drie keer zo snel gestegen als bij mensen geboren in België. Er is een inhaalbeweging bezig. Men moet die opportuniteit gebruiken om mensen sneller aan de slag te krijgen. Dat versterkt het inburgerings- en integratieproces.

Er wordt een nieuw samenwerkingsakkoord gesloten tussen vzw 'de Rand' en het agentschap. Voor de buddyprojecten wordt samengewerkt met de lokale besturen. Zij beschikken over de sterkste netwerken die het best nieuwe mensen kunnen verbinden met wie al een tijd in de gemeente woont. Vzw 'de Rand' wordt daar niet bij betrokken.

Minister Bart Somers zal de cijfers bezorgen van het aantal aanmeldingen in de vier onthaalbureaus in de Vlaamse Rand en het aantal gestarte en afgewerkte inburgeringstrajecten van de voorbije jaren.

De spreekster stelt best haar vragen over vzw PIN aan minister Ben Weyts, die daarvoor bevoegd is.

Welke taal moet de lokale overheid gebruiken als contacttaal? Aan de regels van zijn voorgangers Liesbeth Homans en Geert Bourgeois heeft de minister niets

veranderd. Die regels zijn niet strijdig met de taalwetgeving. Vanzelfsprekend moet men de mensen zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren zodat ze op eigen benen kunnen staan. Vanuit humaan oogpunt is het begrijpelijk dat in een inloopfase de contacttaal gebruikt wordt.

An Moerenhout is bezorgd over de kostprijzen die voor nieuwkomers in negatieve zin evolueren. Het betalend maken van het inburgeringstraject heeft voor sommigen een impact. Het lid verwees ook naar huisvestingsmaatschappijen. De regel is minstens drie jaar maar de minister herhaalt dat er vandaag in Vlaanderen meer dan honderd huisvestingsmaatschappijen zijn die de regel hanteren dat men minstens tien jaar resident moet zijn in de gemeenten vooraleer men in aanmerking komt om op de prioriteitenlijst voor een sociale woning te komen. Ook bij huisvestingsmaatschappijen in gemeenten waar Groen en sp.a mee besturen. De minister meent dat mensen voor een stuk moeten bijdragen alvorens ze kunnen gebruikmaken van de sociale zekerheid. Alleen moet het op een humane manier verlopen. Kinderen mogen niet getroffen worden.

Het is inderdaad belangrijk ervoor te zorgen dat financieel zwakkeren zoals nieuwkomers niet in (kans)armoede terechtkomen. Daarom wordt in geval van betalingsproblemen voor het inburgeringstraject met de lokale burgemeesters gezocht naar een correcte oplossing. Beter dan ze gewoon door te sturen naar het sociaal huis waar ze uitbetaald worden, de piste die vandaag wordt gehanteerd. De Vlaamse Regering vindt dit niet de juiste piste. Overigens is het echte antwoord ervoor zorgen dat ze snel een job hebben door trajecten naar Nederlands en naar werk te combineren. De regering wil de werkzaamheidsgraad optrekken naar 80 procent.

Er is geen reden waarom een nieuwkomer met een voldoende rijbewijs niet snel bij De Lijn aan de slag zou kunnen. Hij kan dan op de werkvloer Nederlands leren. Dat kan voor heel wat andere jobs; het is trouwens wat werkgevers vragen en waar de VDAB aan werkt. Als dat lukt, zullen er minder mensen in armoede belanden en zullen nieuwkomers in staat zijn op eigen benen te staan. Hij heeft een probleem met een paternalistische houding: wie hier geraakt, is, hoewel deze mensen trauma's meegemaakt hebben en kwetsbaar zijn, ook vaak sterk. De minister vertrouwt erop dat ze een toekomst willen uitbouwen door hun handen uit de mouwen te steken. De Vlaamse Regering wil dat alle ingezetenen bijdragen aan de Vlaamse welvaart en wil daar 120.000 extra banen voor creëren. Tien jaar geleden was er van tien werknemers één met migratieroots, vandaag zijn dat er al twee. Die evolutie is bezig, niet alleen in Brussel, maar ook in Vlaanderen. Hen aan werk helpen, zal de spanningen in Vlaanderen doen afnemen en het samenleven vergemakkelijken.

Als integratie in Brussel verplicht wordt, zal de regel dat wie van Brussel naar Vlaanderen verhuist, verplicht moet inburgeren, aangepast worden. Meertaligheid is een rijkdom, de kennis van een taal betekent de kennis van een wereld. In Vlaanderen is het Nederlands het bindmiddel. Dat iedereen die taal beheerst, is in zijn of haar belang.

Minister Bart Somers vindt niet dat de Franstaligen moeten zeggen hoe Vlaanderen zijn inburgeringscursussen invult. Het is niet meer dan correct dan ook het omgekeerde niet te willen. Vlaanderen heeft meer ervaring en is altijd bereid daar informatie over te geven, de Franstaligen te helpen en te ondersteunen als ze dat vragen. Hij herhaalt dat een afwijking van het samenwerkingsakkoord door een Brussels inburgeringstraject op te zetten, nooit met hem besproken is. Brusselse ministers engageren zich tot het uitvoeren van het bestaande akkoord, zij het, om praktische redenen, met vertraging. De minister heeft meermaals aangedrongen om er snel werk van te maken.

De minister bedankt Fouad Ahidar voor zijn warme steun. Het Huis van het Nederlands bereikt jaarlijks 18.000 mensen, waaronder 3000 verplichte inburgeraars. Dat is net zijn sterkte en Vlaanderen zal het Huis blijven steunen. Opdat mensen ervoor kiezen, is het belangrijk het aanbod NT2 en maatschappelijke oriëntatie aantrekkelijk te maken en de emancipatorische kracht ervan onder het voetlicht te brengen. Men moet mensen duidelijk maken dat ze daardoor een toekomst krijgen, een instap in de samenleving. De link tussen Nederlands en kansen op werk, kan het Nederlands, ook bij Brusselse nieuwkomers, in een sterke positie brengen.

De minister wijst voorts Celia Groothedde op de trajecten 'Werken in de zorg en Nederlands' aangeboden door het centrum voor volwassenenonderwijs Semper. Hij noemt dit een interessant spoor om op verder te gaan. *Celia Groothedde* bedoelt echter geen opleidingstrajecten maar Nederlands leren op de werkvloer. Het is onlogisch die enkel aan te bieden aan inburgeraars maar niet aan andere Brusselaars. Minister *Bart Somers* benadrukt dat voornoemd aanbod voor iedereen open staat, voor inburgeraars en anderen.

Els AMPE,
voorzitter

Katia SEGERS
Karl VANLOUWE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BAPA	Bureaux d'Accueil pour Primo-Arrivants Bruxelles
bon	Brussels Onthaalbureau voor Inburgering
COCOF	Commission communautaire française
CRAcs	Centre régional d'appui en cohésion sociale
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
NT2	Nederlands als tweede taal
PIN	Partners in Integratie vzw
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk